

**Одеський національний медичний університет
Кафедра психіатрії і наркології**

**СИЛАБУС КУРСУ
«ОСНОВИ РЕАБІЛІТОЛОГІЇ»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4 кредити.
Семестр, рік навчання	IV семестр, 2 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра психіатрії і наркології. Одеса, вул. Академіка Воробйова, 11, 1 поверх.
Викладач (-і)	Опря Є.В.. д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Проф. Мельник Е.В. Доценти: к.мед.н. Чернова Т.М., Горячев П.І.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Чернова Тетяна Михайлівна, завуч кафедри 067-798-17-32 Домущі Віра Дмитріївна, лаборант кафедри 066-344-18-19 E-mail: chernovat@meta.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ зі здобувачами ступеню доктора філософії (E-mail, соціальні мережі, телефон, очні зустрічі), Microsoft Teams, Zoom, Skype, Viber, Telegram.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Основи реабілітології» дає можливість оволодіти базовими вміннями та навичками, необхідними в практичній діяльності з метою забезпечення ефективності процесу надання реабілітаційної допомоги. У процесі вивчення курсу здобувачі ступеня доктор філософії навчаються основним теоретичним положенням та поняттям реабілітаційної психології, набувають навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги; розвивають психологічну компетентність в області соціальної адаптації людини.

Предмет вивчення дисципліни є: невротичні відхилення у психічному здоров'ї людини і їх психофізіологічні причини, зокрема, фізіологічні механізми, які лежать в основі психічних процесів і станів і їх порушень.

Пререквізити. Дисципліна «Основи реабілітології» базується на основі знань здобувачами доктора філософії із дисциплін «Загальної психології», «Вікової психології», «Диференціальної психології», «Соціальної психології», «Педагогічної психології», «Психології особистості», «Психології сім'ї», «Медичної психології», «Патопсихології та нейропсихології» та інтегрується з ними.

Постреквізити. Знання з «Основи реабілітології» можуть бути використані у подальшому вивченні фахових дисциплін, зокрема «Основ психотерапії та психокорекції», «Перинатальної психології», «Спеціальної психології з основами дефектології», «Паліативної та хоспісної допомоги», «Основ психогенетики», «Домедичної психології», «Основи дитячої психокорекції та психотерапії».

Мета курсу дисципліни «Основи реабілітології» полягає в ознайомленні здобувачів з напрямками психологічної реабілітації та особливостями організації психологічної допомоги; методами і прийомами необхідними для вирішення практичних завдань психологічної реабілітаційної роботи та сприяти розвитку особистісних та професійних якостей майбутніх спеціалістів, їхньої подальшої самоосвіти.

Завдання дисципліни: створення у здобувачів цілісного уявлення про процес психологічної реабілітації, його етапи, напрями та форми; забезпечення тісного взаємозв'язку теоретичного та практичного курсів навчання; сприяння формуванню у здобувачів навичок надання психологічної реабілітаційної допомоги.

Очікувані результати. На основі вивчення курсу здобувачі ступеня доктора філософії повинні *знати*:

- різноманітні напрями психологічної реабілітації;
- цілі, завдання, принципи та етапи психологічної реабілітації;
- функції практичного психолога, вимоги до особистості, професійної підготовки фахівця та його роботи;
- етичні та правові засади психологічної реабілітації;
- принципи роботи з проблемами, що найчастіше зустрічаються в психологічній реабілітаційній практиці.

Уміння та навички, якими повинні володіти здобувачі ступеня доктора філософії.

На основі вивчення курсу «Основи реабілітології» здобувачі ступеня доктора філософії повинні *вміти*:

- використовувати техніки психологічної реабілітації,
- методи поновлення окремих психічних функцій;
- самостійно розробляти стратегію психологічного реабілітаційного процесу;
- будувати моделі ефективної поведінки пацієнта у майбутньому;
- оцінювати результати психологічної реабілітації.

-наочно представляти результати досліджень, вести та оформлювати процедурну документацію тощо.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Форми навчання: очна, заочна, дистанційна (вебінари, відео-конференції, презентації, інтерактивні кейс-методи, портфоліо, тестування. Курс викладений у вигляді у формі семінарських занять та організації самостійної роботи здобувачів.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Психологічний аспект реабілітації в концепції реабілітації особистості.

Тема 2. Психогігієна, психопрофілактика, психологічна реабілітація: міжпредметні зв'язки.

Тема 3. Поняття «компенсація», «корекція», «реабілітація», «абілітація» в процесі соціальної інтеграції інвалідів.

Тема 4. Загальні принципи реабілітації. Етапи реабілітаційного процесу.

Тема 5. Реабілітаційний потенціал особистості. Реабілітаційний та психологічний діагноз.

Тема 6. Проблеми реабілітації та абілітації інвалідів та осіб групи ризику в Україні та Світі.

Тема 7. Моделі інвалідності (медична, соціальна, біопсихосоціальна).

Тема 8. Функціональний підхід до реабілітації. Класифікація МКФ.

Тема 9. Психологічна реабілітація хворого з локальним ураженням головного мозку та патологією ЦНС.

Тема 10. Психологічний аспект діагностики і терапії психосоматичних розладів.

Тема 11. Психологічні особливості хворих з різними соматичними захворюваннями (терапевтична патологія, онкологічна патологія, акушерська та гінекологічна патологія, хірургічна патологія, дефекти тіла та органів чуття).

Тема 12. Психологічна реабілітація психічно хворих осіб.

Тема 13. Психологічна реабілітація хворих з адиктивними розладами.

Тема 14. Психологічна реабілітація осіб, які перенесли гострий емоційний стрес.

Тема 15. Психологічна реабілітація в геронтології.

Перелік рекомендованої літератури

Базова

1. Єгорова О. Б. Реабілітаційна психологія: курс лекцій. Навчально-методичний посібник для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053- Психологія. - Слов'янськ: Вид-во Б.І.Маторіна, 2018. - 132 с.

2. Посттравматичні стресові розлади : Навчальний посібник / Під заг. ред. проф. Б. В. Михайлова/ - Вид. 2-е, перероблене та доповнене. - Х. : ХМАПО, 2014. - 223 с.

3. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах. К.: Ніка-Центр. 2015. 580 с.

4. Кризова психологія: Навч. посіб.: 2-е вид. /За заг. ред. проф. О. В. Тимченка/- Харків: КП «Міська друкарня», - 2016. - 380 с.

5. Медицинская реабилитация: учеб. для студентов и врачей; под общ. ред. В. Н. Сокрута, Н. И. Яблчанского. - Славянск: Ваш имидж, - 2015. - 620 с.

6. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев. К.: Медицина. 2018. 464 с.

Допоміжна

1. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. - Київ, 2018. - Том 1. - 208 с.

2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. - Київ, 2018. - Том 2. - 240 с.

3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Київ, 2018. - Том 3. - 236 с.

4. Роль сімейного лікаря у вирішенні медичних і соціальних проблем пацієнтів з інтелектуальною недостатністю : навчально-методичний посібник / С. О. Величко, Т. В. Веселова, І. С. Вітенко; за ред. Л. Ф. Матюхи, І. С. Вітенка, Н. Г. Гойди; Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, Харківська медична академія післядипломної освіти, Асоціація сімейних лікарів м. Києва та області/ - Суми: Університетська книга, 2014. - 175 с.

5. Соціально – педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рек. / Н. П. Бочкор, Є. В. Дубравська, О. В. Залеська та ін. / - К.: МЖПЦ «Ла Страда Україна», 2014. - 84 с.

6. Стрес і людина: медико-психологічна допомога при стресових розладах: метод. посіб.; за ред. К. Д. Бабова. - К.: Калита, 2014. - 92 с.

7. Сыропятов О. Г. Клиническая феноменология психосоматики: пособие для врачей и психологов. - К.: Полиграф плюс, 2016. - 93 с.

8. Теорія і практика медичної реабілітації / М. І. Хвисюк, О. М. Хвисюк, В. Г. Марченко/ - Харків: Майдан, 2016. - 360 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://psylib.org.ua/books/beloo01/>

2. <https://mva.gov.ua>

3. <https://neuroflex.ua>

4. www.imaton.com/

ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю:

- тести вхідного та заключного контролю рівня знань за темою семінарського заняття;
- усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми;
- розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок;
- залік.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль. Оцінювання успішності вивчення тем дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою. Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою.

Заключний контроль. Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. Залік отримують аспіранти (здобувачі), які не мають пропусків семінарських занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Курс передбачає роботу в колективі, відвідування занять, активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, заохочення за виконання творчого завдання (презентація, есе).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, сімейні обставини та ін.). За об'єктивних причин може відбуватись в он-лайн формі.

Політика щодо академічної доброчесності: під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності. При використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та іспитів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування та запізнень: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Мобільні пристрої: Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн підготовки до практичних завдань під час заняття.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Поведінка в аудиторії: середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.